

«Сейфуллин оқулары – 18: « Жастар және ғылым – болашаққа көзқарас» халықаралық ғылыми -практикалық конференция материалдары = Материалы международной научно-практической конференции «Сейфуллинские чтения – 18: « Молодежь и наука – взгляд в будущее» - 2022.- Т.І, Ч.ІІІ. - Б. 236-239

АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ИНТЕРАКТИВТІ РЕСУРСТАР

*Л.Б. Елеуова
ассистент*

*С. Сейфуллин атындағы
Қазақ агротехникалық университеті,
Нұр-Сұлтан қ.*

Қоғам дамуының қазіргі кезеңінде шет тілдерін, әсіресе ағылшын тілін үйрену мен меңгеру қажеттілігі артып келеді. Бұл көбінесе өндіріс пен қоғамдық өмірдің барлық салаларында жаңа ақпараттық технологиялардың енгізілуіне (Интернет ғаламдық желісі, компьютерлердің бағдарламалық жасақтамасы және т.б.), сондай-ақ Қазақстанның басқа мемлекеттермен халықаралық қатынастарды дамытудың жаңа кезеңіне байланысты. Сондықтан С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, көптеген университеттер сияқты, студенттерге ағылшын тілін оқытудың жаңа технологияларын ұсынады. Олардың бір бөлігі міндетті және оқу бағдарламасында көзделген дәстүрлі оқыту үрдісінде қолданылады. Екінші бөлігі қашықтықтан оқытуға арналған. Қашықтықтан оқыту – бұл арнайы оқу-дидактикалық кешенге негізделген және студенттердің өзіндік жұмысының үлесін едәуір арттыруды көздейтін, қашықтықтан білім беру процесі субъектілерінің өзара әрекеттесуінің өзара байланысты құралдары, ұйымдастырушылық формалары мен әдістемелік әдістер жүйесі.

Жоғары білім әлемдегі соңғы оқиғаларға байланысты айтарлықтай өзгерістерге ұшырады. Көптеген университеттер қауіпсіздік мақсатында күндізгі сабақтан онлайн-ортаға ауыстырылды және студенттерді үйде оқыту, олардың жетістіктерін ынталандыру және бақылау туралы сұрақ туындады.

Ағылшын тілін оқытудың қазіргі жағдайында жоғары оқу орындарының студенттерін оқыту процесінде интернет-ресурстар мен компьютерлік технологияларды пайдалануға ерекше назар аударылады. Компьютерлік технологияны қолданудың негізгі әдісі шет тілін қашықтықтан оқыту болып табылады, ол шет тілдерін оқытудың дәстүрлі формасымен салыстырғанда бірқатар артықшылықтарға ие.

“ҚОТ (қашықтықтан оқыту технологиясы) деп негізінен студент пен оқытушы арасындағы жанама (қашықтықта) немесе толық емес жанама өзара әрекеттестігі бар ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды қолдану арқылы жүзеге асырылатын білім беру технологиялары түсініледі” [1].

Қашықтықтан оқыту студенттер мен оқытушыларды оқшаулау және карантин жағдайында кесте бойынша онлайн сабақтар өткізу жағдайында ерекше қызығушылық тудырады. Осылайша, шет тілдерін қашықтықтан оқыту жұмыстарында қашықтықтан оқыту негізгі оқытуды толықтыратын немесе қашықтықтан оқыту үшін қашықтықтан оқыту формасы қолданылатын нұсқалар қарастырылады.

Қашықтықтан оқыту басылымдарын талдауы көрсеткендей, аудиториялық сабақтар мен қашықтықтан оқытуды салыстыру кезінде біз негізінен қашықтықтан оқытудың артықшылығы ретінде оқу графигінің икемділігі туралы айта аламыз. Студенттің материалды өзіне ыңғайлы уақытта оқуға және қажет болған жағдайда қайта қарауға ерекше назар аударылады. Алайда, академиялық кестеге сәйкес қашықтықтан практикалық сабақтарды ұйымдастыру жағдайында негізгі оқу жоспары бойынша синхронды онлайн оқыту студентке бұл артықшылықтар бермейді. Бір жағынан, нақты уақыт режимінде кесте бойынша ұйымдастырылған оқу сабақтары студенттердің қашықтығымен ғана ерекшеленеді, бірақ екінші жағынан, оқу процесін осындай ұйымдастырумен оқытушының рөлі айтарлықтай өзгереді. Оқытушыға ерекше талаптар қойылады. Бұл орайда оқытушы мен студенттердің қолындаолардың арасындағы кеңістіктік алшақтықты толығымен жоюға дайын қажетті құралдың болуы өте маңызды.

Өткен оқу жылынан бастап С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінің қызметкерлері үшін қашықтықтан жұмысты ұйымдастыру “Zoom”сервисі арқылы жүзеге асырылды: оқытушылар сабақ кестесін онлайн жүргізді.Zoom сервисі жеке және топтық сабақтар үшін өте жақсы, себебі студенттер сабаққа компьютерден де, планшеттен де, телефоннан да кіруге мүмкіндіктері бар. Конференция сілтемесі немесе идентификаторы бар кез келген адам бейнеконференцияға қосыла алады. Іс-шараны алдын-ала жоспарлауға болады, сонымен қатар қайталанатын сілтеме жасауға болады, яғни белгілі бір уақытта тұрақты сабақ үшін сіз бірдей кіру сілтемесін жасай аласыз.

Алдын ала дайындалғанмультимедиялық материалды немесе тікелей байланысты оқытушының компьютеріне жүйелік бейне/аудио орналастыру арқылы оңай ұйымдастыруға болады. Сол сияқты, сіз виртуалды сыныптағы барлық адамдармен оқытушыныңкомпьютер экранының қазіргі көрінісін «презентацияны көрсету» немесе интерактивті тақта ретінде пайдалану арқылы бөлісе аласыз.

Интернет кеңістігінде Google, Яндекс, Opera, Mozilla Firefox және т.б. сияқты көптеген браузерлер бар.Жоғарыда аталған браузерлердің ішінде Windows компьютерлері үшін ең жылдам және ең тиімді браузерлердің бірі – Google. Бұл бағдарламаның артықшылықтарының бірі–қашықтан оқытуконтекстінде оқытушының жұмысын едәуір жеңілдететін тегін қосымшалардың болуы. Google Disc–бұл Google компаниясы жасаған файлдарды тасымалдауға, өңдеуге және синхрондауға арналған бұлтты сақтау қызметі. Google Disc кеңсе қосымшаларының жиынтығын қамтиды: Google Docs онлайн кеңсесі мәтіндік құжаттарды жасау үшін қолданылады,

ал Google Presentationsonлайн презентациялар үшін қолданылады. Google Forms – Google Docs, Google Sheets және Google Slides (презентациялар) бірге Google Docs редакторларының бағдарламалық пакетіне кіретін сауалнамаларды басқаруға арналған бағдарламалық жасақтама [2]. Бұл сауалнамалар арқылы пайдаланушылардан ақпарат жинауға мүмкіндік береді. Жиналған ақпарат автоматты түрде электрондық кестегеенгізіледі. Бұл веб-бағдарланған бағдарламалық жасақтама, яғни пайдаланушының компьютеріне орнатпай веб-браузерде жұмыс істейтін бағдарлама. Пайдаланушы жасаған құжаттар мен кестелер арнайы Google серверінде сақталады немесе файлға экспортталуы мүмкін. Бұл бағдарламаның басты артықшылықтарының бірі, өйткені енгізілген деректерге Интернетке қосылған кез-келген компьютерден қол жеткізуге болады (кіру парольмен қорғалған).

Қашықтықтан оқыту негізінен студенттердің өзіндік жұмысын қамтиды. Мысалы, шет тілі сияқты пәнді оқу кезінде студенттер үлкен қиындықтарға тап болады. Қашықтан оқытуға арналған мазмұнды құратын оқытушының мақсаты – оқу процесін мүмкіндігінше жеңілдету және оны тиімді және пайдалы ету. Оқу процесін ғана емес, оның тиімділігін қамтамасыз ету үшін студенттерді қашықтықтан оқыту үшін арнайы оқу материалдарын әзірлеу және жетілдіру қажет. Оқу материалдарының осындай түрлерінің бірі – тесттер. Қазіргі уақытта тестілеу мәселелеріне көп көңіл бөлінуде. Көп жағдайда студенттердің білімін тексеру үшін тестілеуді қолдануға баса назар аударылады [3]. Google Forms – белгілі бір модульдің соңында студенттердің ағылшын тілі сабақтарында алған білімдері мен дағдыларын тексеруге арналған тесттерді жасау үшін өте ыңғайлы бағдарлама.

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университетінің шет тілдері кафедрасының оқытушылары барлық мамандықтар үшін ағылшын тілі пәні бойынша ПОӘК (пәннің оқу-әдістемелік кешені) әзірлейді, және оның ішіндегі тапсырмалар апта бойынша блоктарға бөлінген. Әр блоктан кейін немесе белгілі бір тақырыптардан кейін оқытушы студенттерді олардың үлгерімін анықтау және алдыңғы сабақтарда өткен материалды бекіту үшін тестілеуді өткізеді. Google Forms бағдарламасы тестілеу процесін және жауаптарды тексеруді айтарлықтай жеңілдетеді, бұл көптеген студенттерге сабақ беретін оқытушы үшін таптырмас көмекші болып табылады. Google Forms-те тест жасау үшін келесі қадамдарды орындау керек:

1. Интернеттегі іздеу жүйесінде “Google Forms” мәтінін енгізіңіз немесе сілтемеге өтіңіз <https://www.google.ru/intl/ru/forms/about/> және “жеке” бөлімінде “Google формаларына өту” түймесін басыңыз.

2. Бос “+” түймесін басы арқылы жаңа пішінді іске қосыңыз.

3. Алдымен тақырыпты таңдап, бос жолды теріңіз. Мысалы, “Тест 2022” және төменгі жағындағы бос жолда сіз тестілеу туралы кез - келген қосымша ақпаратты жаза аласыз (мысалы, Тестілеу мерзімі – “5 қыркүйек, кешкі 18-ге дейін”).

4. Әрбір студенттің ағылшын тілін білу деңгейін анықтау үшін 1-ші сұрақ жолында студенттің жеке деректерін сұрау ұсынылады. Мысалы, мұнда сіз “толық аты” (топ немесе мамандық және т. б.)

5. Оң жағынан жауап нұсқаларын таңдаңыз: қысқа жауап үшін – мәтін (қысқаша жауап), толық жауап үшін – мәтін (абзац) және т.б. жеке деректер үшін “қысқа жауапты” таңдаңыз. Студенттер бұл сұрақты жіберіп алмауы үшін экранның төменгі оң жақ бұрышында “қажетті” жүгірткіні оңға қарай сүйреңіз.

6. Содан кейін студенттердің электрондық пошталарын жинауға арналған нысанды бағдарламалау және оған бірнеше рет жауап беру мүмкіндігі болмауы үшін, мысалы, олардың үлгерімін анықтау және алдыңғы сабақтарда өткен материалды бекіту үшін экранның жоғарғы оң жақ бұрышында “Параметрлер” белгішесін таңдаңыз. Параметрлер беті “жалпы”, “презентация” және “тесттер” деген 3 бөлімнен тұрады.

7. “Жалпы” бөлімінде “Электрондық пошта мекен-жайларын жинау” тармағын таңдаңыз, “кіру қажет” жолында “1 жауапқа дейін шектеу” таңдаңыз (жауаптар Google-ге кіру үшін қажет болады.) “Респонденттерге болады” жолында “жібергеннен кейін өңдеу” немесе қаласаңыз, “жиынтық диаграммалар мен мәтіндік жауаптарды қарау” тармағын таңдауға болады. “Сақтау” батырмасын басасыз. “Презентация” бөлімін өткізіп жіберіңіз.

8. Жауаптары бар тест жасау және нәтижені бірден тексеру үшін “тесттер” бөліміне өтіңіз. Жүгірткіні “тестті жасау” элементінің оң жағына сүйреңіз. Жедел бағалау үшін келесідей команда орындау керек: тест параметрлері → шығарылым белгісі → әр жібергеннен кейін бірден. Экранның жоғарғы оң жағында “Сақтау” түймесін басыңыз. Осылайша, тест аяқталғаннан кейін әр студентэкранда қорытынды балл көре алады.

9. Әрі қарай, тест сұрақтарын қосуға көшіңіз. Оң жақтағы “+” белгішесін басып, сұрақты енгізіңіз. Мысалы: “Дұрыс жауапты таңдаңыз: “Pete_a teacher”. Содан кейін бірнеше таңдау мүмкіндігі бар жауап опциясын таңдаңыз. Осыдан кейін жауап нұсқаларын енгізіңіз: “a. isn't; b. not; c. aren't; d. amnot” (жауаптардың санын тестті жасаушы таңдайды). Студенттер сұрақты жіберіп алмауы үшін қажетті жүгірткіні жоғары айтылғандай оңға сүйреңіз.

10. Дұрыс жауаптар мен ұпайларды бағдарламалау үшін экранның төменгі сол жағындағы “жауап” түймесін басыңыз. Мысалы, 1 дұрыс жауапты таңдау үшін “4” балл беріледі. Дұрыс жауап “isn't” деп белгіленелді. Осылайша, дұрыс жауаптары бар 25 сұрақ үшін максималды балл 100 балл болады. Сұрақтың төменгі жағына түсініктеме қосуға болады. Егер жауап дұрыс болмаса, онда дұрыс жауапты немесе студенттің қандай грамматикалық тақырыпты қайта қарау керектігін көрсете аласыз. Дұрыс жауап берген кезде “Correct”, “Well done” және т.б. сөздерін қосуға болады. Мұнда оқытушы грамматикалық материалға сілтеме немесе қайта қарау үшін тақырыпты түсіндіретін бейне сілтемені қоса алады. Осыдан кейін тағы “сақтау” батырмасын басу керек. Сонымен, “+” белгішесін пайдаланып кез-келген сұрақтарды қосып, жауаптарды бағдарламалай аласыз.

11. Тест аяқталғаннан кейін студенттердың жауаптарын жинау үшін тест атауының жоғарғы жолында “Жауаптар” бөліміне өтіп, электрондық кестені тестпен байланыстыру керек. Жоғарғы оң жақ бұрышта жасыл кесте белгішесін тандап электрондық кесте жасалынады. Содан кейін жауаптың тағайындалған орнын таңдау терезесінде “жаңа электрондық кесте құру” таңдаңыз. Осыдан кейін экранда электрондық кесте ашылады, онда студенттердің тест тапсырғаннан кейінгі барлық нәтижелері жиналады.

12. Тест сілтемесін студенттермен бөлісу үшін беттің жоғарғы оң жақ бұрышындағы “Жіберу” түймесін басыңыз. Сілтемені жіберу опциясын таңдаңыз, сілтемені көшіріңіз, қойыңыз және студенттерге жіберіңіз.

Бұл бағдарламаны онлайн зерттеулерде немесе зерттеудің практикалық бөлігі үшін, сауалнама деректерін жинау және кері байланыс жинау үшін де қолдануға болады. Google Forms – бұл әр түрлі ақпаратты жинауға арналған ыңғайлы қызмет. Бұл сіздің ең күшті құралдарыңыздың бірі болуы мүмкін. Қорытындылай келе, оқытушы өз жұмысында қандай ресурсты қолданса да, ол тек студенттерге көмектесуге ғана емес, өз жұмысын жеңілдетуге де игі әсерінің болуы маңызды.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Горохова Е.С., Есенина С.А., Николсон Е.А., Хилова О.В. Преимущества и недостатки дистанционного образования // Сборник трудов международной научно-практической конференции Проблемы преподавания профессионально-ориентированного иностранного языка в вузе / отв. ред. Е.Е. Сухова; Т.В. Ризина. Рязань. 2019г. стр25-29.

2. “About Fusion Tables”. Fusion Tables Help. Google Inc. Retrieved January 14, 2020.

3. Овчаренков Э.А. Методика применения тестирования как одного из видов контроля и проверки знаний студентов вуза [Электронный ресурс] // Современные проблемы науки и образования. 2014.№ 5. URL: <https://scienceeducation.ru/ru/article/view?id=14967>